

Károsítóhelyzet alakulása, növényvédelmi előrejelzés Zala megye, 2023.05.21-05.29.

Időjárás: A múlt héten meleg, többnyire száraz időjárás uralkodott a megyében. Csapadék nyomokban hullott, gyakran volt intenzív a lémozgás.

A hőmérsékleti értékek emelkedtek, a minimum hőmérséklet 11,1-13,9 °C, a maximum 22,5-26,5 °C között változott (átlag: 16,8-20,2 fok). A páratartalom mindvégig 75 % felett alakult (általában 80-90 % között), a levélnedvesség időtartamok csökkentek 1-9,5 óra között voltak mérhetőek. Az 5-15 cm mélységben mért talaj hőmérséklet 15-17 °C, a talajnedvesség 11-23 V/V %.

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia: Őszi árpa: virágzás vége-kötődés, őszi búza: virágzás kezdete-teljes virágzás.

Károsítók:

Őszi búzában a legalább egyszer (vagy kétszer) védett táblákon újabb betegség tünetek nem láthatóak. A korábbi szeptória, sárgarozsda fertőzésből eredő tünetek többsége vagy beszáradt, vagy a kórokozó permetezéskori fejlődési stádiumában megrekedt, nem terjedt tovább. A felső leveleken elszórtan lehet tapasztalni gyenge mértékű **sárgarozsda** tüneteket (uredoteleppel), melyek továbbterjedése a kalászvédellel egyidejűleg megakadályozható.

A **lisztharmat** fertőzöttség a védett táblákon minimálisra lassult, a betegség azokban a sűrű állományokban okozhat gondot ahol nem vagy késve védekeztek, mert a kórokozó fertőzéséhez a jelenlegi időjárási körülmények kifejezetten kedveznek.

A búza virágzása, a magas páratartalom és az intenzív harmatképződés a különböző **fuzárium-fajok** virágzaskori fertőzéséhez kedvező feltételeket teremtenek. A fertőzési nyomás jelenleg közepes, de a csapadékos napokon magas lesz! A kalászfuzáriózis megelőzése céljából a kalászvédelem időszerű és javasolt!

Őszi búzában a **vetésfehérítő bogarak** továbbra is jelen vannak az állományokban. A fejlődési stádiumuk széles skálája megfigyelhető. A hálózott bogár mennyiség csökkent (20-40 db imágó/10 hcs), tojások ~10-20 %-ban míg a különböző fokozatú lárvák 80-90 %-ban fordulnak elő a leveleken. A lárvák többsége (~70 %) L1-L2-es fejlettségű és ~30 %-ban L3-L4-es lárva-fokozatok vagyis teljesen kifejlett lárvák is jellemzőek, fokozódó kártétellel (1. fotó)! A lárvák száma góc-szerűen magas, 20-30 db lárva/10 hcs ezért a **védekezés időszerű és indokolt** ellenük.

1. fotó: Vetésfehérítő bogár kelő (L1) és fejlett (L4) lárva-fokozatai egyidejűleg (2023.05.28)

Őszi búzában a **levéltetvek** jelenléte folyamatos, de a gyenge mértékű (2-es skála) a fertőzöttség nem emelkedett az utóbbi héten.

KUKORICA

Növényfenológia: 3 leveles állapot.

A kukorica fejlődése lassult a térségben. A talajok felső rétege kiszáradt (a korábbi sok eső miatt az alsóbb rétegek összetömörödtek), a lendületes fejlődéshez a hőmérséklet ugyan rendelkezésre áll, de az újabb csapadék szükséges lenne.

Kukoricában -a múlt héthez hasonlóan- a **gyomok** kelése, fejlődése folyamatos, főleg a T4-es gyomnövények foltszerű, tömeges jelenlétével. A **korai posztemergens kezelések** elvégzése javasolt.

NAPRAFORGÓ

Növényfenológia: 2-4 valódi leveles állapot.

A napraforgóban a preemergensen gyomirtott táblákon a sok csapadék miatt fokozottabban láthatóak a különböző **gyomirtószerek átmeneti fitotoxikus tünetei**, melyeket a növények nagy valószínűséggel „elnőnek”. A **parlagfű** kelése, fejlődése folyamatos, a legtöbb táblán többségében 4 leveles állapotú. Egy-egy táblán a mezei acat (6-8 leveles) erős mértékű foltszerű terjedése figyelhető meg.

Napraforgóban (egyelőre a tábla széleken) a **közönséges kétfoltos takácsatka** felszaporodása folyamatos, kártételük már látható a kis növények többségén (2-3. fotó). Számukra kedvez a jelenlegi száraz, meleg időjárás, ezért az állományok ellenőrzése javasolt.

A **levéltetvek** felszaporodása felgyorsult, a 4 leveles napraforgón (a növények ~3-5 %-án) kis kolóniák kialakulása látható (4. fotó).

2-3. fotó: Közönséges kétfoltos takácsatka kártétele napraforgón (levél színén, fonákán)
(2023.05.28.)

4. fotó: Levéltetvek napraforgón (és gyomirtószer fitotoxikus tünet) (2023.05.28.)

BURGONYA

Növényfenológia: hajtásnövekedés.

A burgonya állományok fejlettsége –az elhúzódó ültetés miatt- nagyon heterogén. A korábban ültetett állományok a sorzáródás előtt vannak.

Károsítók:

A **burgonyabogarak** száma emelkedett a múlt héten (30-40 db bogár/100 m²). Kártételük gyenge mértékű. A tojásrakás megkezdődött, folyamatos. A védekezésre fel kell készülni. Megjelentek az állományokban a levéltetvek első egyedei.

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA

Növényfenológia:

Cseresznye, meggy, szilva: gyümölcsnövekedés;

Alma, körte: gyümölcsnövekedés (~10-20 mm gyümölcs átmérő, mogyorónyi gyümölcs);

Károsítók:

Almában a **varasodás** tünetei nem erősödtek jelentősen a múlt héten. Csapadék nem volt, de a levélnedvesség időtartamok ültetvénytől függően magasak voltak (3-10 óra). A fertőzési nyomás enyhe, legfeljebb közepes fokozatú, a betegség lappangási ideje egy-egy fertőzést követően 8-10 nap. A lomb fertőzöttség gyenge mértékű (2-es skála). A betegség ellen az intenzív megelőző védelem javasolt.

A **lisztharmat** fertőzöttség a múlt héten erősödött. Gyakorivá váltak, érzékeny fajtában jelentősen emelkedtek a szekunder tünetek a leveleken (5. fotó). A levelek 5-8 %-a fertőzött gyenge, de többségében inkább közepes mértékben. A betegség terjedéséhez kedvezőek a párás, meleg napok, ezért az intenzív védekezés indokolt!

5. fotó: Lisztharmat szekunder levéltünet almán (2023.05.28.)

Almában az **almalevél-aknázómoly** rajzása szünetel. Az **almamoly** rajzása emelkedett, de így is gyenge a rajzás (4-9 db imágó/csapda/3 nap). A védekezések megkezdhetők.

Almában a **levéltetvek** kisebb (egy-egy esetben már nagyobb összefüggő) kolóniái a hajtások ~2-5 %-án (a korábbi időszakhoz képest gyakrabban) jelennek meg. A védekezésre fel kell készülni.

Körtében a **varasodás** tünetei nem erősödtek az elmúlt héten, de gyenge-közepes mértékű fertőzöttség jellemző a leveleken és a gyümölcsökön is (házi kert). A fertőzés gyakorisága 5-8 % közötti. Amennyiben marad a száraz, meleg időjárás a betegség terjedése lassul, de tartós levélnedvesség esetén a fertőzések (a csapadéktól függetlenül) bekövetkeznek. A fertőzési nyomás gyenge-közepes, ezért a további intenzív védelem javasolt.

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása csökkenő (8-10 db imágó/csapda/3 nap). Hajtás kártétel nem látható az ültetvényekben. A védekezés időszerű és javasolt a fertőzött kertekben.

Szilvában folyamatos, csökkenő a **szilvamoly** rajzása (9-18 db imágó/csapda/3 nap). A **levéltetvek** felszaporodása szilvában folyamatos, kissé erősödött gyenge-közepes mértékű a fertőzöttség.

Cseresznyében a **fekete cseresznye levéltetű** felszaporodása, kártétele folyamatos. A hajtások növekvő, ~3-7 %-a károsodott. A védekezés javasolt.

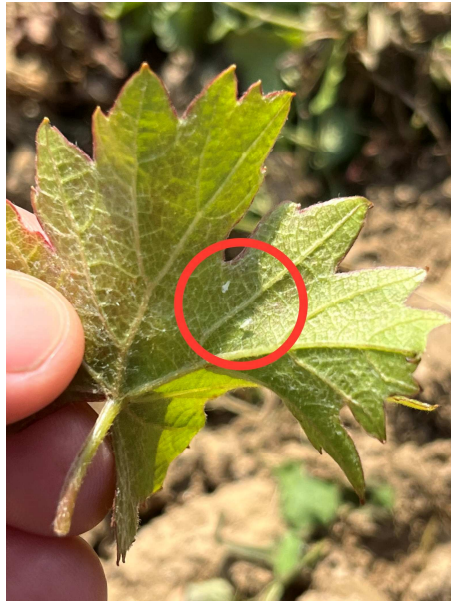
Cseresznyében, kajszibarackon és szilván a **sztigminás levéllyukacsosodás** tünetei gyenge, helyenként közepes mértékűek, a fertőzöttség a lombzat ~5-15 %-át érinti.

SZÓLÓ

Növényfenológia: hajtásnövekedés (40-50 cm-es hajtás), fürtkezdemények fejlődése.

Ültetvényenként nagyon változó egyedszámú, mostanra minimálisra csökkent a **tarka szőlómoly** rajzása (1-3 db imágó/csapda/3 nap). A fertőzött ültetvényekben (ahol még nem tették) a védekezések megkezdése időszerű és javasolt a kelő lárvák ellen.

Megkezdődött az ültetvényekben az **amerikai szőlőkabóca lárvakelése** (2023.05.28) (6.fotó).

6. fotó: Amerikai szőlőkabóca (*Schaphoideus titanus*) L1-es lárvái (2023.05.28.)

A **lisztharmat** és **peronoszpóra** fertőzésveszélye a következő napokban emelkedhet. A hőmérsékleti értékek mindkét betegség számára kedvezően alakulnak.

A tavaly erősen fertőzött ültetvényekben szórványosan/észlelési szinten már megfigyelhetők a **lisztharmat** primer tünetei a leveleken, melyek jelentős fertőzési forrásul szolgálnak az újabb levelek és fürtök fertőződéséhez (7. fotó).

7. fotó: Szőlő lisztharmat primer tünete levélen

Peronoszpóra tüneteket még nem találtunk de egy-egy esős napot követően a jelenlegi hőmérsékleti értékek mellett 6-9 nap múlva várható az olajfoltok megjelenése. A **feketerothadással** fertőzött ültetvényekben a levélfoltok jól láthatók és egyben jelzik számunkra hogy a betegség elleni megelőző védekezésre fel kell készülni (~virágzástól).

A betegségek fertőzési nyomása közepes-magas, ezért a megelőző védekezések megkezdése javasolt!

Zalaszentlőrinc, 2023. május 29.

Tűh Annamária
előrejelző